

Johan Boman
Kvalificerad utredare
johan.boman@trelleborg.se
0410-73 42 78

Interna kontrollmål 2020

Ärendebeskrivning

Enligt kommunens reglemente för intern kontroll ska bildningsnämnden årligen, senast vid årets sista sammanträde, anta interna kontrollmål för kommande år. Förslag till kontrollmål för 2020 har tagits fram av bildningsförvaltningens ledningsgrupp, som också har gjort en prioritering med hjälp av en så kallad risk- och väsentlighetsanalys. Bildningsförvaltningen föreslår att bildningsnämnden prioriterar de risker där konsekvensen bedöms vara allvarlig och sannolikheten för att risken inträffar bedöms vara hög.

Risk- och väsentlighetsanalys

Bildningsförvaltningens ledningsgrupp har gjort en kartläggning som har resulterat i en bruttolista med tänkbara kontrollmål. Utifrån denna lista har ledningsgruppen gjort en prioritering med hjälp av en så kallad risk- och väsentlighetsanalys. Bildningsförvaltningen har identifierat följande potentiella riskområden:

1. Risk för brister i rutin för skolskjutshandläggning
2. Risk för brister i rutin för skolpliktsbevakning
3. Risk för brister i rutin för särskilt stöd och utformande av åtgärdsprogram
4. Risk för brister i processen att identifiera framtida lokalbehov
5. Risk för brister i uppföljningen i verksamhetssystem
6. Risk för brister i informationssäkerhet

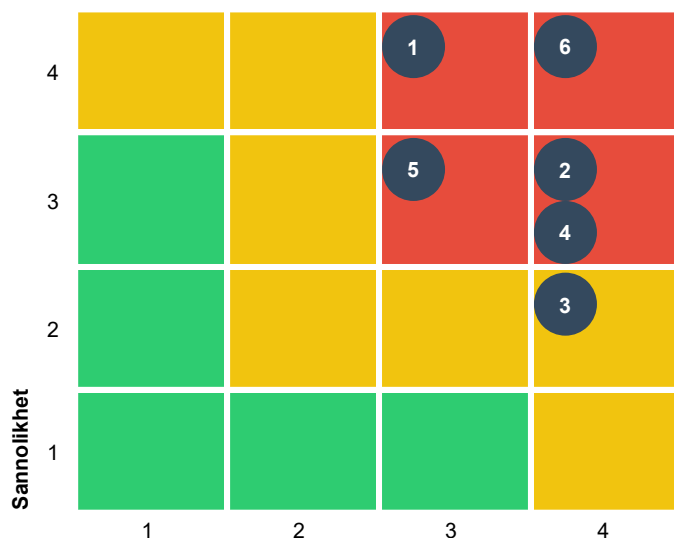
Inom intern kontroll används följande bedömningsskala för att värdera potentiella risker:

Riskvärde 1-3 (grönt) - risken bedöms inte vara sannolik och/eller bedöms ej ha några större konsekvenser om den inträffar

Riskvärde 4-8 (gult) - risken bedöms ha viss möjlighet att inträffa och/eller kan få lindriga eller kännbara konsekvenser om den gör det

Riskvärde 9-16 (rött) - risken bedöms ha relativt hög sannolikhet att inträffa och kan få kännbara eller allvarliga konsekvenser om den gör det.

Riskmatris

Konsekvens		Sannolikhet		Konsekvens	
Hög	4	Sannolik		Allvarlig	
Medel	3	Möjlig		Kännbar	
Låg	2	Mindre sannolik		Lindrig	
	1	Osannolik		Försumbar	

Riskkategori	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
Verksamhet	1. Risk för brister i rutin för skolskjutshandläggning	4. Sannolik	3. Kännbar	12
Verksamhet	2. Risk för brister i rutin för skolpliktsbevakning	3. Möjlig	4. Allvarlig	12
Verksamhet	3. Risk för brister i rutin för särskilt stöd och utformande av åtgärdsprogram	2. Mindre sannolik	4. Allvarlig	8
Verksamhet	4. Risk för brister i processen för att identifiera framtida lokalbehov	3. Möjlig	4. Allvarlig	12
Verksamhet	5. Risk för brister i uppföljningen i verksamhetssystem	3. Möjlig	3. Kännbar	9
Verksamhet	6. Risk för brister i informationssäkerhet	4. Sannolik	4. Allvarlig	16

■ Risk för brister i rutin för skolskjutshandläggning (12)

Enligt 10-11 kap. 31-32 §§ i skollagen (2010:800) har elever i grundskola och grundsärskolan med offentlig huvudman rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25-27 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall. Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Handläggningsprocessen är i nuläget tidsödande, vilket vid terminsstart hösten 2019 bland annat innebar att handläggningen av inkomna ansökningar inte var klar, utan fick hanteras efter skolterminens inledning.

Konsekvensen av denna risk bedöms vara **kännbar** för de elever och vårdnadshavare som drabbas av långa handläggningstider. Risken att denna brist inträffar bedöms som **sannolik**.

■ **Risk för brister i rutin för skolpliktsbevakning (12)**

Skolplikt enligt 7 kap. 2§ i skollagen, innebär att barn måste gå i skolan och delta i den verksamhet som anordnas i skolan, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om det finns synnerliga skäl kan den kommun barnet bor i (hemkommunen) fatta beslut om att barnet får fullgöra skolplikten på annat sätt. Det är ovanligt att en kommun fattar ett sådant beslut.

Om en skolpliktig elev som bor i kommun inte går i skolan innebär detta att eleven inte får den utbildning som den har rätt till. Att upptäcka och agera tidigt för att motverka att skolpliktiga elever inte går i skolan är en av de mest grundläggande åtgärderna som kommunen kan vidta för att fånga upp elever som riskerar social utsatthet och bristande kunskapsinhämtning. Det är huvudmannens ansvar att se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning, 7 kap. 21§ skollagen.

En konsekvens om denna risk realiserar är att huvudmannen riskerar att inte uppfylla kraven i skollagen. Mot bakgrund av detta bedöms konsekvensen av denna risk vara **allvarlig**. Risken att den inträffar bedöms som **möjlig**.

■ **Risk för brister i rutin för särskilt stöd och utformande av åtgärdsprogram (8)**

En del elever behöver extra stöd utöver ordinarie undervisning för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller. Detta stöd kan ske i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd, se 7 kap. 7-9§§ skollagen. Särskilt stöd är insatser av mer ingripande karaktär och som normalt inte går att göra inom ramen för den ordinarie undervisningen. Ofta blir särskilt stöd nödvändigt när elevers behov av stöd är mer omfattande och varaktigt. Särskilt stöd måste dokumenteras i ett så kallat åtgärdsprogram. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Några exempel på särskilt stöd:

- Regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne, exempelvis undervisning av en speciallärare under en längre tid
- Anpassad studiegång, vilket innebär avvikelser från timplanen och de ämnen och mål som gäller för utbildningen, exempelvis att ett ämne eller delar av ett eller flera ämnen tas bort
- Enskild undervisning

- Placering i en särskild undervisningsgrupp

Det är av yttersta vikt att varje skola och rektor säkerställer att elever får det särskilda stöd som de har behov av. Åtgärdsprogram ska utformas skyndsamt, vara ändamålsenliga och följas upp regelbundet. I granskningen *Återrapportering utifrån en uppföljning av särskilt stöd i enlighet med bildningsnämndens interna kontrollplan för 2018* som genomfördes via verksamhetsbesök och presenterades i Bildningsnämnden den 13 februari 2019 framkom att de utredningar och åtgärdsprogram som granskades uppvisade en skiftande kvalitet, speciellt när det gällde tydliga åtgärder som var möjliga att följa upp och utvärdera.

Mot bakgrund av detta bedöms konsekvensen om denna risk realiserar vara **allvarlig** då elever riskerar att inte få det stöd de behöver och har rätt till enligt skollagen. Risken att den inträffar bedöms dock som **mindre sannolik**.

■ **Risk för brister i processen att identifiera framtida lokalbehov (12)**

För att kommunen ska kunna säkra tillgången till förskole- och skolplatser i effektiva och ändamålsenliga förskole- och skollokaler behöver bildningsnämnden bland annat säkerställa en fungerande process för att identifiera framtida lokalbehov. För att kunna göra väl underbyggda lokalbehovsanalyser behövs information om befintlig kapacitet och faktorer som kan påverka befintlig kapacitet, exempelvis uppdaterad information om lokaler med tidsbegränsade bygglov, samt tillförlitliga prognoser avseende framtida barn- och elevantal. Prognoserna avseende framtida barn- och elevantal behöver vara långsiktiga, ca 15-20 års sikt, och ge information om behov i olika delar av kommunen. Det är också viktigt på kort sikt att bildningsnämnden har väl fungerande rutiner för att så fort som möjligt identifiera och fatta beslut utifrån barn- och elevantal som avviker från prognostiserade behov.

Konsekvensen av att bildningsnämnden inte i tid identifierar ökade lokalbehov är i värsta fall att kommunen inte kan erbjuda plats till alla barn i förskole- eller skolverksamheten. En annan och mer sannolik konsekvens, som bildningsnämnden har erfarenhet av i närtid, är att kommunen tvingas vidta akuta och kostsamma åtgärder, exempelvis i form av tillfälliga paviljongetableringar. Mot bakgrund av detta bedöms konsekvensen avseende risk för brister i processen att identifiera framtida lokalbehov vara **allvarlig**.

En utredning avseende befintlig lokalkapacitet är genomförd men behöver kompletteras innan platsantal för respektive förskole- och skolenhet slutgiltigt kan fastställas. En kommunövergripande arbetsgrupp har under ledning av kommunledningsförvaltningen arbetat fram en ny modell för arbetet med befolkningsprognoser. Arbetet med att ta fram en ny långsiktig och realistisk befolkningsprognos på delområdesnivå har initierats. I avvaktan denna prognos har en befolkningsprognos som baseras på antagandet att all planerad byggnation kommer att genomföras, enligt tidplan för respektive projekt, använts i lokalförsörjningsarbetet och i arbetet med aktualisering av den fördjupade översiktsplanen för Trelleborgs stad. Det arbete som har genomförts respektive påbörjats under det gångna året är bra och innebär enligt bildningsförvaltningens bedömning, att sannolikheten för att brister i

processen att identifiera framtida lokalbehov är lägre än vid motsvarande riskbedömning för ett år sedan. Utifrån att arbetet ännu inte är färdigt, och att det finns andra delar av lokalförsörjningprocessen som behöver utvecklas och säkerställas, bedöms dock risken för brister i processen att identifiera framtida lokalbehov fortfarande som **möjlig**.

Mot bakgrund av detta bedöms konsekvensen av dessa risker vara **allvarlig**. Risken att den inträffar bedöms som **möjlig**.

■ **Risk för brister i uppföljningen i verksamhetssystem (9)**

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete, 4 kap. 3-4 §§, innebär att rektor systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och genomföra åtgärder som bidrar till att utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska främst fungera som ett verktyg för enhetens fortlöpande utvecklingsarbete. I andra hand ska det förvaltningsövergripande systematiska kvalitetsarbetet ge beslutsfattarna en väl underbyggd bild för att förvaltningsövergripande satsningar ska kunna göras på goda och sakliga grunder.

Samtlig personal inom bildningsförvaltningen som behöver uppgifter från verksamhetssystemen som används för uppföljning av ekonomi, personal, barn/elever och kunskapsresultat, ska ha tillgång till dessa och kunskap om hur respektive system fungerar.

Mot bakgrund av detta bedöms konsekvensen om denna risk realiserar vara **kännbar**. Risken att den inträffar bedöms som **möjlig**.

■ **Risk för brister i informationssäkerhet (16)**

En personuppgift är information som går att koppla till en person. Det kan vara ett namn men det kan också vara information som i kombination med andra data gör det möjligt att identifiera en person. Följande är exempel på personuppgifter:

- ett namn
- en postadress
- en e-postadress
- platsinformation
- bankuppgifter
- ett foto (om det går att identifiera personen i bilden)
- en uppdatering i sociala medier

Vissa personuppgifter är till sin natur särskilt känsliga och har därför ett starkare skydd. De kallas för känsliga personuppgifter. Det är som huvudregel förbjudet att behandla känsliga personuppgifter, men det finns undantag och då måste man ha stöd för behandlingen. Myndighetsutövning i förskolan och skolan utgör ett sådant undantag. Känsliga personuppgifter i förskola och skola är uppgifter som bland annat:

- stödbehov (t. ex. i pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram)
- hälsouppgifter
- biometriska data (t. ex. fingeravtryck, foton)

- religiösa övertygelser (t. ex. en elev som väljer att inte gå på religionslektioner)
- kostbehov (som kan ge antydan om religion eller hälsa)

På kommunens förskolor och skolor förvaras dokumentation kring barn och elever i så kallade barn/elevakter. Personuppgifter skickas ibland via e-post. Hanteringen av känsliga personuppgifter i elevakten och hanteringen av elevakter har via en kartläggning som genomförts av förvaltningsjuristen visat att det finns brister och olikheter i hanteringen mellan kommunens skolor.

Mot bakgrund av detta bedöms konsekvensen om denna risk realiserar vara ***allvarlig***. Risken att den inträffar bedöms som ***sannolik***.

Förslag till beslut

Bildningsförvaltningen föreslår bildningsnämnden besluta

att anta bildningsförvaltningens förslag på interna kontrollmål för 2020 med lydelsen

1. Risk för brister i rutin för skolpliktsbevakning
2. Risk för brister i processen att identifiera framtida lokalbehov
3. Risk för brister i informationssäkerhet

att skicka antagna interna kontrollmål 2020 till kommunstyrelsen för kännedom.

Skickas till
Kommunstyrelsen